EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 23.11.2026
COM(2026) 641 final

2026/0367 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta Maailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogus seoses Ameerika Ühendriikide taotlusega pikendada WTO eeskirjadest tehtud erandit endisele Vaikse ookeani saarte hooldusterritooriumile sooduskohtlemise võimaldamiseks

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel Maailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogus võetav seisukoht seoses kavaga võtta vastu otsus Ameerika Ühendriikide taotluse kohta pikendada WTO eeskirjadest tehtud erandit endisele Vaikse ookeani saarte hooldusterritooriumile sooduskohtlemise süsteemi võimaldamiseks.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamisleping (Marrakechi leping)

Marrakechi leping, millega asutati Maailma Kaubandusorganisatsioon (edaspidi „WTO leping“), jõustus 1. jaanuaril 1995.

Euroopa Liit on lepingu osaline.

2.2. WTO ministrite konverents ja peanõukogu

WTO lepingu IV artikli lõike 1 kohaselt on ministrite konverents volitatud tegema otsuseid kõigis mitmepoolsete kaubanduslepingutega hõlmatud küsimustes.

WTO lepingu IV artikli lõike 2 kohaselt täidab ministrite konverentsi kohtumiste vahelisel ajal tema ülesandeid peanõukogu.

WTO lepingu IX artikli lõike 1 kohaselt teeb WTO otsuseid tavaliselt konsensuse alusel.

2.3. WTO peanõukogu kavandatav akt

Peanõukogu peab oma 11.–14. detsembri 2026. aasta istungil vastu võtma otsuse, millega pikendatakse erandit, mille alusel Ameerika Ühendriigid võimaldavad sooduskohtlemist Marshalli, Caroline’i ja Mariaani saartelt (v.a Guam) pärit, sooduskohtlemise tingimustele vastatavate toodete impordile Ameerika Ühendriikidesse (edaspidi „kavandatav akt“).

Praegune erand[1] kaotab kehtivuse 31. detsembril 2026. Kavandatava akti eesmärk on pikendada erandit kuni 31. detsembrini 2036.

Kavandatav akt muutub WTO liikmetele siduvaks vastavalt WTO lepingu IX artikli lõikele 3 ja II artikli lõikele 2.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

WTO peanõukogu võttis 7. detsembril 2016[2] vastu otsuse teha erand WTO eeskirjadest ja lubada Ameerika Ühendriikide valitsusel kohaldada sooduskohtlemist Marshalli Saarte Vabariigist, Mikroneesia Liiduriikidest, Põhja-Mariaani Ühendusest ja Belau Vabariigist pärit, sooduskohtlemise tingimustele vastavate toodete impordile Ameerika Ühendriikide tolliterritooriumile. See erand kehtib kuni 31. detsembrini 2026.

30. oktoobril 2026[3] esitasid Ameerika Ühendriigid kaubavahetuse nõukogule taotluse pikendada erandit GATT 1994 I artikli lõikest 1, et jätkata soodustuste võimaldamist endisele Vaikse ookeani saarte hooldusterritooriumile.

---

1 WT/L/1000, peanõukogu 7. detsembri 2016. aasta otsus, UNITED STATES – FORMER TRUST TERRITORY OF THE PACIFIC ISLANDS.

2 Samas.

3 G/C/W/908, kaubavahetuse nõukogu, REQUEST FOR EXTENSION OF A WAIVER, UNITED STATES - FORMER TRUST TERRITORY OF THE PACIFIC ISLANDS.

Ameerika Ühendriigid taotlevad erandi pikendamist kuni 31. detsembrini 2036, et jätkata sooduskohtlemise kohaldamist Marshalli Saarte Vabariigist, Mikroneesia Liiduriikidest, Põhja-Mariaani Ühendusest ja Belau Vabariigist pärit, sooduskohtlemise tingimustele vastatavate toodete impordile Ameerika Ühendriikide tolliterritooriumile.

Nii algse erandi kui ka selle pikendamisega tagatakse saarte majanduslik stabiilsus pärast haldusvõimu üleandmist Jaapanilt Ameerika Ühendriikidele. Süsteemi peamine eesmärk on soodustada erandi saajate kaubanduse mahu suurenemist ja majanduslikku arengut kooskõlas GATTi eesmärkide ning soodustatud riikide kaubandus-, finants- ja arenguvajadustega. Sooduskohtlemise saanud riikidel on pikaajalised ajaloolised ja majanduslikud sidemed Ameerika Ühendriikidega.

Erandi tegemine ei mõjutaks negatiivselt ei liidu majandust ega kaubandussuhteid erandi saajatega. Lisaks toetab Euroopa Liit stabiilsusmeetmeid. Seepärast peaks liidu võetav seisukoht peanõukogus olema erandi tegemist toetav.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

WTO peanõukogu on WTO lepingu alusel loodud organ.

Akt, mille peanõukogu peaks vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv vastavalt WTO lepingu II artikli lõikele 2 ja IX artikli lõikele 3.

Kavandatava aktiga ei täiendata ega muudeta lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga.

Seepärast on kavandatava otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik.

4.3. Järeldus

Kavandatava otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 218 lõikega 9.

5. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Kuna WTO lepingu sätteid erandite kohta rakendatakse WTO peanõukogu aktiga, on asjakohane avaldada see pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2026/0367 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta Maailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogus seoses Ameerika Ühendriikide taotlusega pikendada WTO eeskirjadest tehtud erandit endisele Vaikse ookeani saarte hooldusterritooriumile sooduskohtlemise võimaldamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu (edaspidi „WTO leping“) nõukogu otsusega 94/800/EÜ[4] ja see jõustus 1. jaanuaril 1995.

(2) WTO lepingu II artikli lõikes 2 on sätestatud, et lisades 1, 2 ja 3 sisalduvad lepingud ning neile lisanduvad õigusaktid (edaspidi „mitmepoolsed kaubanduslepingud“), sealhulgas 1994. aasta üldine tolli- ja kaubanduskokkulepe (GATT 1994), on käesoleva lepingu lahutamatu osa ja siduvad kõigile liikmetele.

(3) WTO lepingu IV artikli lõike 1 kohaselt võib ministrite konverents võtta vastu otsuseid kõigis mitmepoolsete kaubanduslepingutega hõlmatud küsimustes. Ministrite konverents koosneb kõigi liikmete esindajatest ja see tuleb kokku vähemalt kord kahe aasta jooksul. WTO lepingu IV artikli lõike 2 kohaselt täidab ministrite konverentsi kohtumiste vahelisel ajal tema ülesandeid peanõukogu. WTO lepingu IX artikli lõike 1 kohaselt teeb WTO tavaliselt otsuseid konsensuse alusel.

(4) Vastavalt WTO lepingu IX artikli lõikele 3 võib ministrite konverents erakorralistel asjaoludel teha otsuse peatada liikmele WTO lepingus või mis tahes mitmepoolses kaubanduslepingus kehtestatud kohustus.

(5) Peanõukogu 11. ja 14. detsembri 2026. aasta istungil on kavas vastu võtta otsus, millega pikendatakse erandit, mille alusel Ameerika Ühendriigid võimaldavad sooduskohtlemist Marshalli, Caroline’i ja Mariaani saartelt (v.a Guam) pärit, sooduskohtlemise tingimustele vastavate toodete impordile Ameerika Ühendriikidesse (edaspidi „kavandatav akt“).

(6) 30. oktoobril 2026[5] esitasid Ameerika Ühendriigid kaubavahetuse nõukogule taotluse pikendada erandit GATT 1994 I artikli lõikest 1, et jätkata soodustuste võimaldamist endisele Vaikse ookeani saarte hooldusterritooriumile.

[4] Nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsus 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT L 336, 23.12.1994, lk 1).

(7) Nii algse erandi kui ka selle pikendamise eesmärk on tagada saarte majanduslik stabiilsus pärast haldusvõimu üleandmist Jaapanilt Ameerika Ühendriikidele. Süsteemi peamine eesmärk on soodustada erandi saajate kaubanduse mahu suurenemist ja majanduslikku arengut kooskõlas GATTi eesmärkide ning soodustatud riikide kaubandus-, finants- ja arenguvajadustega. Sooduskohtlemise saanud riikidel on pikaajalised ajaloolised ja majanduslikud sidemed Ameerika Ühendriikidega.

(8) Kavandatav akt ei mõjutaks negatiivselt ei liidu majandust ega liidu kaubandussuhteid erandi saajatega.

(9) Seetõttu on asjakohane määrata kindlaks peanõukogus võetav seisukoht Ameerika Ühendriikide taotluse kohta pikendada WTO eeskirjadest tehtud erandit endisele Vaikse ookeani saarte hooldusterritooriumile sooduskohtlemise võimaldamiseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu nimel WTO peanõukogus võetavseisukoht on toetada Ameerika Ühendriikide esitatud taotlust teha vastavalt Ameerika Ühendriikide eranditaotluses esitatud tingimustele erand 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe I artikli lõike 1 kohastest kohustustest kuni 31. detsembrini 2036 ulatuses, mis on vajalik, et Ameerika Ühendriikide valitsus saaks kohaldada sooduskohtlemist Marshalli Saarte Vabariigist, Mikroneesia Liiduriikidest, Põhja-Mariaani Ühendusest ja Belau Vabariigist pärit toodetele, mis vastavad sooduskohtlemise tingimustele ja mida imporditakse Ameerika Ühendriikide tolliterritooriumile.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

[5] G/C/W/908, kaubavahetuse nõukogu, REQUEST FOR EXTENSION OF A WAIVER, UNITED STATES - FORMER TRUST TERRITORY OF THE PACIFIC ISLANDS.